Hz. ŞUAYB

Soy Kütüğü

- Hz. Şuayb'ın soyu hakkında ihtilaf edilmiştir.
- Tevrat onu, Hz. Musa‘nın kayınpederi Midyan kâhini Yetro veya Reuel olarak tanıtır.
- Ancak Kur'ân-ı Kerim Hz. Musa'dan ve Hz. Şuayb'dan bahsettiği yerlerde, Hz. Musa’nın Mısır'dan kaçarak, gittiği Medyen'de kızıyla evlendiği bu şahsın Şuayb peygamber olduğuna dair bir bilgi vermemiştir. Bu hususta hadislerde de malûmat yoktur. Bu bakımdan, Tevrat'taki bu rivayetler, tartışma konusu olmuştur. Taberi ve İbn Kesir gibi pek çok alim, Hz. Musa’nın kayınpederinin Şuayb peygamber olduğunu bildiren rivayetlere itibar etmemişlerdir.

- Ömer Ahmed Ömer de, Hz. Musa’nın kayınpederi olan bu sâlih kişinin Şuayb peygamber olmadığı kanâatindedir ve görüşünü şöyle delillendirir:
- "Biz, o ihtiyarın, Şuayb peygamber olmadığı görüşünü tercih ediyoruz. Çünkü Hz. Şuayb, kendisini yalanlayan kavminin helakine şahit olmuş, bu felaketten sonra sâdece O ve mü'minler hayatta kalmıştır. Bu durumda, mü'min olması gereken çobanların, onun kızlarının hayvanlarını sulamalarına engel olmaları mümkün değildir.
- Diğer taraftan, bahsedilen bu şahıs, o sırada çok ihtiyar bir durumdaydı. Eğer bu ihtiyar bir peygamber olsaydı, yanında 10 yıl yaşayan damadına, kendi dininden bâzı şeyleri öğrettiğini duyardık.
- Yine Hz. Şuayb, kavmine söylediği, 'Lût kavmi sizden uzak değildir' sözünden anlaşıldığı gibi, Hz. Lût'dan kısa bir süre sonra, yâni Hz. Musa'dan çok önce yaşamıştır.

<u>Medyenliler Ve Eykeliler</u>

- Hz. Şuayb, mensubu olduğu Medyenliler ve komşuları Eykeliler'e peygamber gönderilmiştir. Bâzı rivayetlere göre, Hz. Hûd, Hz. Sâlih ve Hz. Muhammed ile birlikte Arap asıllı dört peygamberden biri olan ve fesahati, belagatı ve kavmini imana davet faaliyetinde gösterdiği nezâketi sebebiyle, "Peygamberlerin hatibi" unvanıyla tanınan Hz. Şuayb, önce Medyen halkını, daha sonra da Eyke halkını veya ikisini birlikte kurtuluşa çağırmıştır. Kur'ân-ı Kerim, onun, üç yerde Medyen kavmine, bir yerde de Eyke halkına peygamber gönderildiğini bildirmektedir.
- Bu farklı bilgi, Medyenlilerle Eykeliler'in aynı kavim veya ayrı kavimler olduğu hususunda görüş farklılığına yol açmıştır. İlgili âyetlerde Hz. Şuayb'a "Medyenliler'in kardeşi" denilmesine karşılık Eyke halkı için böyle bir ifade kullanılmamıştır.

- Yine, Kur'ân-ı Kerim'de iki toplumun maruz kaldığı ilâhî azap farklı tâbirlerle ifâde edilmektedir. Hz. Şuayb'ın bu iki toplumdan sâdece birine nisbet edilmesi ve iki toplumun çarptırıldıkları azâbın farklı tâbirlerle anlatılmasından hareket eden ilim adamları, bu iki halkın ayrı iki kavim olduğunu savunurlar.
- Ancak ilgili âyetlerde bu iki kavim için zikredilen ahlâkî hastalıklar ve Hz. Şuayb'ın her iki topluluğa verdiği mesaj aynıdır. Bu benzerliği esas alanlar ise, onların tek kavim olduğu görüşünü benimsemişlerdir.
- Ancak yapılan yeni araştırmalarda elde edilen bâzı bilgiler, bu ihtilafı ortadan kaldırmıştır. Buna göre, Medyenlilerle Eykeliler, iki ayrı toplum olmakla birlikte, yakın bölgelerde yaşayan aynı soya mensup iki kardeş kabiledir.
- İnanç sistemleri ve yaşayış tarzları birbirine çok yakındır. Medyenliler, Hz. İbrahim'in üçüncü hanımı Katura'dan doğma oğlu Medyen'in, Eykeliler ise yine Katura'dan doğma diğer çocuklarının soyudurlar.

Medyenliler'in merkezi, Akabe körfezinin doğu sahillerindeki Medyen şehri, Eykeliler'in merkezi ise Kuzey Arabistan'da bugün Tebük adını taşıyan Eyke şehridir.

- Coğrafyacılar, Hicaz bölgesinin kuzey-batısında, Akabe körfezinin doğu sahilinde yer alan Medyen ile Eyke arasındaki mesafenin, kervanlarla altı günde geçildiğini bildirmişlerdir.
- Hz. Şuayb, bu iki halkın peygamberi olarak görev yapmıştır. Bâzı kaynaklarda önce Meydenliler'i, onların helakinden sonra da Eykeliler'i hakka çağırdığı belirtilse de bu konuda da bir açıklık yoktur. İki toplumun peygamberliğini aynı sırada yürütmüş olması da mümkündür.
- Her iki toplumun, ticarette ileri gitmesi, her ikisinde ticarî hayatta dürüstlük ve doğruluğun kaybolması ve müşterek ahlâkî çöküntü de bunu göstermektedir. Bu münasebetle, bu iki kardeş topluma tek peygamber gönderilmiş olmalıdır.

- Medyen şehri, Kızıldeniz sahilini takip eden Yemen-Medine-Suriye ticaret yolu ile Irak'tan Mısır'a giden yolun kesişme noktasında yer alması sayesinde, ticarî sahada önem kazanmış, dönemin büyük ticarî merkezleri arasına girmişti.
- Tebük şehrinde de ticari hayat çok canlıydı. Ancak Hz. Şuayb'ın gönderildiği dönemde, her iki şehirde, ticari hayatta dürüstlük büyük ölçüde kaybolmuş, ölçü ve tartı işlerinde hilekârlık alıp yürümüştü. Fitne ve bozgunculuk son derece yaygınlaşmıştı.
- Önceleri ataları Hz. İbrahim'in dininde olan Medyen ve Eyke halkı, zamanla bu dini tahrif etmişler, kendilerine uydurma ilahlar edinerek Allah'a ortak koşmuşlardı. Bilhassa ticarî faaliyetlerde hilesiz iş yapmıyorlardı. Ancak onlar, buna rağmen, Müslüman olduklarına inanıyorlar; bâtıl inançlarını savunarak bunlarla övünüyorlardı.

Hz. Şuayb'ın Peygamber Olarak Görevlendirilişi

- Allah Teâlâ, haktan uzaklaşarak küfre saplanmış Medyen halkına aralarından Hz. Şuayb'i peygamber olarak gönderdi. Onu delil ve mucizelerle destekledi. Hz. Şuayb, diğer peygamberler gibi, ilk olarak, onları, uydurmuş oldukları sahte ilahları terk edip, tek olan Yüce Allah'a kulluk etmeye çağırdı. Onları, ölçü ve tartıda dürüst davranmaya davet etti. Maddi bakımdan iyi bir durumda olduklarını hatırlatarak, ölçü ve tartıyı eksik yapma alışkanlığını bırakmalarını, aksi takdirde bu kötü adet yüzünden büyük bir azaba çarptırılacaklarını söyledi.

- وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلاَ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلاَحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

- ***Medyen halkına da kardeşleri Şuayb'i peygamber olarak gönderdik. Şuayb onlara şöyle dedi: Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. İşte size, Rabbiniz tarafından apaçık bir mucize gelmiştir. Ölçüyü ve tartıyı tam tutun, insanların mallarının değerini düşürmeyin. Islah edilmesinden sonra yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayın. Eğer iman ediyorsanız, bu, sizin için daha hayırlıdır.[1]***

******

[1] Araf, 7/85.

- وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي أَرَاكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُحِيطٍ

- ***"Medyen'e de kardeşleri Şuayb'i gönderdik. Şuayb onlara, 'Ey kavmim, Allah'a kulluk edin, sizin O'ndan başka hiç bir ilahınız yoktur. Ölçüyü ve tartıyı da eksik tutmayın; ben sizi bir refah içinde görüyorum ve ben, sizi kuşatacak bir günün azabından korkuyorum.***

- وَيَا قَوْمِ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ {}بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ

- ***Ey kavmim! Ölçeği ve teraziyi tam dengi dengine tutun, insanların eşyasına densizlik etmeyin ve yeryüzünde bozgunculuk ederek fenalık yapmayın! Eğer iman etmişler iseniz, Allah'ın helâlinden bıraktığı kâr, sizin için daha hayırlıdır. Fakat ben, sizin üzerinizde bir gözcü değilim.***[2]

[2] Hud, 11/84-85.

Müşriklerin Hz. Şuayb'ın Davetini Engellemeleri

- Bütün müşrikler gibi, Medyenliler de, kendilerini gerçek kurtuluşa çağıran peygamberlerinin davetini engellemek için harekete geçtiler. Hz. Şuayb, inkarcıların insanların hak yola ulaşmasını önlemek için yaptıkları bu davranışı kınıyor, Cenab-ı Hakk'ın kendilerine yaptığı iyilikleri hatırlatarak, O'nun bozguncuları nasıl cezalandırdığını düşünmelerini istiyordu. Sonra da, iman edip kendisini tasdik edenler ile onlar arasındaki hükmü Allah'a bırakmayı teklif ediyordu:
- وَلاَ تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وَاذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْ وَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ

- ***"Bir de, Allah'a iman edenleri tehdit ederek, her caddenin başına oturup da, onları Allah'ın yolundan alıkoymayın ve yolun çarpıklığını arzu etmeyin. Düşünün ki, siz pek az idiniz, O, sizi çoğalttı ve bakın o bozguncuların sonu ne oldu!***

- **وَإِنْ كَانَ طَآئِفَةٌ مِنْكُمْ آمَنُوا بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ وَطَآئِفَةٌ لَمْ يْؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ**

- ***Eğer içinizden bir kısmı, benim gönderilmiş olduğum gerçeğe inanmış, bir kısmı da inanmamışsa, Allah aramızda hükmünü verinceye kadar sabredin. O, hüküm, verenlerin en hayırlısıdır.***[3]

---

[3] Araf, 7/86-87.

Müşriklerin Namazla Alay Etmeleri

- Müşrikler, Hz. Şuayb'ı alaya almaya ve kıldığı namazla istihza etmeye başladılar:
- قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصَلَاتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ
- ***"Onlar şöyle dediler: Ey Şuayb, atalarımızın taptıklarını terk etmemizi veya mallarımız hususunda dilediğimizi yapmamamızı sana namazın mı emrediyor? Halbuki sen çok uslu ve akıllı birisin!"*** [4]

---

[4] Hud, 11/87.

- Hz. Şuayb, davetini ısrarla devam ettirerek onlara, kendisinin gerçekten peygamber olduğunu, bu hususta Rabbinden apaçık ve kesin bir delilinin bulunduğunu, böyle olunca, putları bırakıp tek Allah'a ibadete ve her türlü kötülükleri terk edip iyiliklere çağırmak durumunda olduğunu açıklıyordu.

- قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَى مَا أَنْهَاكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلاَحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

- ***"Şuayb şöyle dedi; 'Ey kavmim! Ne dersiniz, eğer ben, Rabbimin katından açık bir delil ile gelmişsem ve O, bana kendi katından güzel bir rızık vermişse ne yapmalıyım? Size muhalefet etmemle, sizi menettiğim şeylere kendim düşmek istemiyorum. Ben, yalnızca***

gücümün yettiği kadar düzeltmeyi istiyorum. Başarım da Allah'ın yardımı iledir. Ben, yalnız O'na dayandım ve ancak O'na yönelirim.

- وَيَا قَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِبَعِيدٍ {} وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ

- ***Ey kavmim! Bana karşı çıkmanız, sakın sizi Nuh kavminin veya Hûd kavminin ya da Salih kavminin başına gelenler gibi bir felakete sürüklemesin! Ve hatırlayın ki, Lût kavmi sizden fazla uzak değildir. Rabbinizden affinızı isteyin. Sonra, O'na tevbe edin. Şüphesiz ki, Rabbim, çok merhametlidir ve çok sevendir.'[5]***

[5] Hud, 11/89-90.

- **<u>Müşrik Elebaşıların Hz. Şuayb Ve Ashabını Tehditleri</u>**

- Hz. Şuayb'ın davetini devam ettirdiğini gören müşrik liderler, alay ve hakaretlerinden bir netice alamayınca, işi tehditle halletmek istediler:

- قَالَ الْمَلأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ

- ***"Kavmin ileri gelenlerinden büyüklük taslayanlar dediler ki: 'Ey Şuayb! Seni ve seninle beraber iman edenleri, mutlaka ülkemizden çıkaracağız. Yahut da bizim dinimize döneceksiniz.' Şuayb da, şöyle dedi: 'İstemesek de mi?***

- قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ

- ***Eğer, Allah bizi sizin dininizden kurtarmışken, tekrar ona dönecek olursak, Allah'a yalan yere iftirada bulunmuş oluruz. Rabbimiz olan Allah'ın dilemesi müstesna, sizin dininize dönmemiz mümkün değildir. Rabbimin ilmi her şeyi kuşatmıştır. Biz, sadece, Allah'a dayanırız. Ey Rabbimiz! Bizimle kavmimiz arasında hak İle hükmünü ver. Sen, hüküm verenlerin en hayırlısısın.'***

- وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَخَاسِرُونَ

- ***Kavminin ileri gelen kâfirleri şöyle dediler: Yemin olsun ki, eğer Şuayb'a uyarsanız, andolsun ki, o takdirde mutlaka zarara düşersiniz!"***[6]

[6] Araf, 7/88-90.

- Bir toplumda liderlerin önemi ve onların oynadığı rol, bu âyetlerden de açıkça anlaşılmaktadır. Toplumu idare edenler, toplum üzerinde büyük etkiye sahiptirler. Toplumu kendi düşünceleri istikametinde şekillendirip, istedikleri mecraya sevk edebilirler. Halk, toplumda mutlak iktidar sahibi olan bu sınıfın peşinden gider ve her şeyi onlardan bekler hale gelir. Düşünce ve kavramlar hâkim sınıf tarafından oluşturulur ve toplum onların istedikleri kalıba sokulur.
- Yöneticiler, Medyen kavminde olduğu gibi, hak yoldan uzaklaşıp nefis ve arzularına teslim olmuş, isyan ve fesadın elebaşı haline gelmiş kimseler olurlarsa, o ülkede, hukuk ve ahlâk kuralları felç olur, ahlâksızlık, terör ve fuhuş yaygınlaşır. Anarşi ve bozgunculuk günden güne şiddetlenir. Böyle bir çöküşün sonu, eski toplumlarda genellikle umumî felaket olmuştur.

- **<u>Şiddete Başvurma ve Ölümle Tehdit Etmeleri:</u>**

- **قَالُوا يَا شُعَيْبُ مَا نَفْقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرَاكَ فِينَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ**

- ***"Bunun üzerine kavmi şöyle cevap verdi: 'Ey Şuayb, biz, senin söylediklerinin çoğunu anlamıyoruz. Ve aramızda seni çok zayıf bir kimse olarak görüyoruz. Eğer kabilen olmasaydı, seni taşlayarak öldürürdük. Esasen bizim aramızda bir itibarın da yoktur.***

- **قَالَ يَا قَوْمِ أَرَهْطِي أَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَاللَّهِ وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظِهْرِيًّا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ**

- ***Şuayb, 'Ey kavmim, benim yakınlarım sizin için Allah'tan daha mı önemli ki, O'nu arkanıza atıp unuttunuz. Bilin ki, Rabbim, bütün yaptıklarınızı ilmiyle kuşatmıştır.***

- **وَيَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ**

- ***Ey kavmim! Bütün gücünüzle yapacağınızı yapın, ben de yoluma devam edeceğim! İleride rezil ve rüsvay edici azabın kime dokunacağını ve kimin yalana olduğunu bileceksiniz. Bekleyin bakalım, ben de sizinle beraber bekliyorum!' dedi.***[7]

---

[7] Hud, 11/91-93.

Medyenliler'in Helaki:

- Kur'ân-ı Kerim, Medyen ve Eyke halkının uğratıldığı azaptan çok kısa bahsetmiş, teferruata girmemiştir. Bu hususta verdiği bilgi, Medyen halkının korkunç bir gürültüyle birlikte meydana gelen şiddetli bir depremle, Eyke halkının ise gölge azâbıyla helak edildiği, Hz. Şuayb ve ashabının ise Allah'ın rahmetiyle her iki azaptan hariç tutulduğunun bildirilmesinden ibarettir.

- فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ

- ***"Derken onları şiddetli bir deprem yakalayıverdi de evlerinde dizüstü çökekaldılar.***

- اَلَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا اَلَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ

- ***Böylece Şuayb'ı yalanlayanlar, sanki orada hiç sefa sürmemiş gibi oldular. Asıl hüsrana uğrayanlar, Şuayb'ı yalanlayanlar olmuştu.***

- فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْأَبْلَغْتُكُمْ رِسَالاَتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ آسَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ

- ***Şuayb onlardan öteye döndü ve, 'Ey kavmim, size Rabbimin mesajını ilettim, size öğüt de verdim; şimdi kâfir bir kavme nasıl acırım?' dedi.***[8]

******

[8] Araf, 7/91-93.

- وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ {}كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا أَلَا بُعْدًا لِمَدْيَنَ كَمَا بَعِدَتْ ثَمُودُ

- ***Emrimiz geldiğinde, Şuayb'ı ve beraberinde iman edenleri tarafımızdan bir rahmetle kurtardık. O zulmedenleri ise, dehşet verici bir ses yakaladı ve yurtlarında çöküp kaldılar. Sanki orada şenlik kurmamışlardı. Bak işte Semûd gibi Medyen de defolup gitti.***[9]

---

[9] Hud, 11/94-95.

- Medyen kavminin helaki hakkında biri şiddetli bir deprem, diğeri korkunç bir gürültü olarak iki felâketten bahsedilmesi, bu iki hâdisenin birlikte vuku bulduğunu göstermektedir. Buna göre, korkunç bir gürültüyle birlikte şiddetli bir deprem meydana gelmiş olmalıdır.

Hz. Şuayb’in Eyke’ye Gönderilmesi:

- Hz. Şuayb bazı tarihçilere göre Medyenliler'in helakinden sonra Eyke halkına peygamber olarak gönderilmişti. Eykeliler de, Medyenliler gibi, şirke düşmüşler, ölçü ve tartı işlerinde dürüstlükten tamamen ayrılmışlardı. Hz. Şuayb, onlara da, kendisinin Allah tarafından görevlendirilen bir elçi olduğunu söyleyerek onları Allah'a ibâdete çağırdı.
- ***"Eyke halkı da, gönderilen peygamberleri yalanladı. Şuayb o zaman onlara şöyle demişti: 'Siz, Allah'tan korkmaz mısınız?***
- ***Haberiniz olsun, ben size gönderilmiş bir peygamberim. Gelin Allah'tan korkun ve bana itaat edin. Buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Benim mükâfatım âlemlerin Rabbine aittir. Ölçeği tam ölçün ve hak yiyenlerden olmayın. Ve doğru terazi ile tartın! Halkın eşyalarını değerinin altına düşürmeyin ve yeryüzünü anarşi ile fesada***

vermeyin. Sizi ve sizden önceki nesilleri yaratan Yaratıcı'dan korkun!'

- ***Şöyle dediler: 'Sen muhakkak büyülenmişlerdensin. Sen de bizim gibi bir beşerden başka nesin! Doğrusu biz, seni yalancılardan sayıyoruz. Üzerimize gökten bir parça düşürüver, eğer doğru söyleyenlerden isen!'***
- ***Şuayb, 'Rabbim yaptıklarınızı daha iyi bilir.' dedi. Hülâsa onu yalanladılar, kendilerini de o gölge gününün azabı yakalayıverdi. O, cidden büyük bir günün azabı idi. Şüphesiz, bunda alınacak bir ibret vardır; ne var ki çoğu yine de iman etmediler.***[10]

[10] Şuara, 26/176-189.

- **<u>Eykelilerin Helaki</u>**

- Rivayete göre, Allah, onlara şiddetli bir sıcaklık musallat etmişti. Sıcaktan bunaldıklarında, rüzgarda serinlemek arzusuyla kırlara çıktılar. Bu esnada gönderilen bir bulut, onları sevindirmişti. Çünkü onun gölgesine sığınarak sıcaktan kurtulabilirlerdi. Bu maksatla bulutun altında toplandılar. Ancak bulut, bir anda şimşek ve ateş yağdırmaya başladı ve hepsini helak etti.
- Kur'ân-ı Kerim'de Eyke halkının helakinden üç yerde daha söz edilmiştir. Onların cezalandırılma sebeplerinin de zikredildiği bu âyetlerde şöyle buyurulmaktadır:
- ***"Eyke sakinleri de, doğrusu ıslah olmaz zâlim kimselerdi. Ve bu yüzden, onları da hakettikleri cezaya uğrattık. Gerçek şu ki, Lût***

kavmi ve Eyke halkı, geride bıraktıkları harabeleri (bugün dahi) görülebilen bir ana yol üzerinde yaşamaktaydılar.[11]

******

- ***"Semüd kabilesi, Lut kavmi ve Eyke sakinleri de aynı şekilde hakikati yalanlamışlardı. Onların tümü inkârda birleştiler. Hepsi de peygamberleri yalanladılar ve bu nedenle cezamızı hak ettiler.***[12]

******

- ***"Ve Eykeliler ve Tubba' halkı, onların hepsi peygamberleri yalanladılar ve bunun üzerine onları uyardığım şey başlarına geldi.***[13]

---

[11] Hicr, 15/78-79
[12] Sâd, 38/13-14
[13] Kâf, 50/14

- Eykeliler'in helakinden sonra, bu azaptan da kurtulan Hz. Şuayb ve ona iman edenlerin nereye gittikleri ve nasıl bir hayat sürdükleri hakkında kaynaklarda bilgi yoktur. Ancak bâzı rivayetlerde, onun ve arkadaşlarının Mekke'de vefat ettikleri ve Mescid-i Haram'da Darünnedve ile Benî Sehm kapısı arasındaki bir bir yere defnedildikleri bildirilmiştir.